

Sitä kuusta kuuleminen...

Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys r.y.
numero 54

Mellersta Esbo Småfastighetsförening r.f.
2/2023

Juhlavuosi 1963-2023

Lehtemme nimi on alkuosa sananlaskusta:

"Sitä kuusta kuuleminen, jonka juurella asunto."

eller på svenska:

"Lyssna till den granens sus, vid vars rot ditt bo är fäst."

Tällä sananlaskulla haluamme kunnioittaa perinteitä ja meitä pientaloasujia ympäröivää luontoa. Toisaalta yhdistyksemme katsoo kuitenkin rohkeasti alueemme kehittyvään ja muuttuvaan tulevaisuuteen ja pyrimme yhdessä etsimään siihen kulloinkin parhaiten sopivat ratkaisut. Kannustamme jäsenistöämme osallistumaan tähän työhön aktiivisesti.

SISÄLLYSLUETTELO

Puheenjohtajan palsta.....	3
60 vuotta rakkaudesta kotiseutuun	5
Kultaiset ansiomerkit	6
Betlehemin rauhantuli - valon ja rauhan viesti	7
85 vuotta Espoossa	9
Kuninkaantien savusauna	11
Koti Kaupunginkalliossa, osa 5	12
Kauklahden Lasihytin kaava	14
Tunnelmakuvia yhdistyksen juhlasta 2.9.2023	16
Kaavoituskatsaus	18
Nakertaako työn alla oleva yleiskaava keskuspuiston rajoja	22
Furubackan tonttupolku (Kaupunginkallio) 2006-	23
Muuralan apostoli	27
Sulkisiko rajan?	28
Yrittävä Espoo perinneseuran teemana vuonna 2023	30
Tonttupolku	31
Luottamushenkilöt	32

Kansi: Mänty talvisessa maisemassa; Hannele Nygård

26. vuosikerta	ISSN 1459-1073
Painopaikka	Pekan Pikapaino Oy, Träskändan puistotie 1, 02940 Espoo
Jakelu	Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys r.y: n jäsenille
Toimituskunta	Johannes Hämeri, Johanna Issakainen, Ritva Koivukoski, Merja Mäkelä, Marja-Liisa Pahalahti, Jan-Olof Stengård, Eeva Vainio, Laura Wickström, taitto Seija Kotipalo
Päätoimittaja	Ann-Christin Lintula

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Hyvä lukija,

Tämä vuosi on taas kohta takanapäin. Mietin taaksepäin kulunutta vuotta ja voin todeta, että se tuntuu vähän sekavalta. Ukrainan sota, luonnon ääri-ilmiöt, levottomuudet sekä korona, joka ei vaan hellitä, nämä kaikki vaikuttavat meidän ihmisten mielialaan. Itse olen mieheni kanssa juuri toipumassa ensimmäisestä koronatartunnasta. Täytyy myös toivoa, että toipuu hyvin eikä tule mitään jälki-seurauksia. Huomaan kun katson kalenteria, että monta sovittua menoa ja tapaamista on ruksattu yli.

Vuoden kohokohta oli valmistautuminen syyskuun alussa pidettäviin asukasjuhliin sekä juhlien onnistunut toteutus. Yhdistys on perustettu vuonna 1963, joten oli syytä juhlaan. Vanha-Espoon suuralueella asukkaita on yli 42 000 kun koko Espoossa oli 65 000 asukasta vuonna 1963.

Yhdistyksen toiminta

Kesäkuussa apunamme oli taas nyt jo kolmatta kesää kaksi kesänuorta. Tehtävälis-tojen mukaan jäsenillämme oli monenlaista työtä tarjolla, terassin öljy-mistä, maalaamista, ikkunoiden pesua, nurmikon leikkaamista ja haravointia, rikkaruohojen kitkemistä. Nykyään nuoren alle 18-vuotiaan on vaikea löytää kesätyöpaikkaa, joten kesätyömme tarjoaa oivan tilaisuuden perehtyä työntekoon. Tärkeä osa työssä on myös erilaisten ihmisten kanssa toimiminen. Kesänuoret

kohtaavat joka päivä kaksi uutta ”työnantajaa”. Mikäli Espoon kaupunki jatkaa kesäseteleiden tarjoamista palkkaamme varmaan taas kesäkuussa kaksi nuorta työntekijää.

Asukasjuhla syyskuussa

Syyskuun alussa vietimme kotoisaa asukasjuhlaa jäsentemme kanssa Lagstadin kotiseututalolla. Meitä hallituksessa ilahdutti väenpaljous. Kiitosten perusteella oli sopivasti syömistä, täytkekakkua ja ohjelmaa. Erityisen ilahtuneita olimme Espoon Sirkuskoulun oppilaiden esityksestä. Olimme 10 vuotta sitten teettäneet kuvatauluja yhdistyksen toiminta-alueesta lähinnä ennen ja nyt -kuvapareilla. Kuvatauluja täydennettiin nyt kahdella taululla, jossa kerrottiin tonttupolusta. Näiden uusien taulujen tekstit ovat myös tässä lehdessä luettavissa. Tonttupolkua on järjestetty ensimmäisen kerran vuonna 2006. Koronan takia jäi vuosi 2020 väliin.

Espoon keskuksen suunnitelmat

Marraskuussa järjestettiin asukasilta Espoon keskuksen kehittämis-suunnitelmista. Asukkaille luvataan taas uutta, uljasta ja palvelujen moninaisuutta. Miten lukuisia vuosia olemmekaan tätä samaa kuulleet. Aina kun vähänkin herää toive, että josko tänne meidän nurkilleme tulisi jotain kehitystä ja muuta kuin kaupungin-talon ja virastotalojen pur-

ku, niin tulee viivästyksiä suunnitelmiin. Olemme monta kertaa saaneet kuul-la ja lukea miten Espoontoria laajennetaan, matkakeskusta rakennetaan ja nyt samoja uudistuksia taas tuodaan esille. Espoolaisten talon arkkitehtikilpailu pidettiin ja asukkaat saivat äänestää omaa ehdokastaan. Sekä päättäjien että asukkaiden ehdokas oli "Kohtaamisia". Suunnitelmat jatkuvat ja tarkoitus on päästä rakentamaan vuonna 2026 ja käyttöön vuonna 2029. Espoolaistentalon tiloissa yhdistyvät asukkaiden palvelut, päätöksenteko ja kaupungin hallinto. Suunni-

Bästa läsare,

Du har kanske tagit fram kalendern för 2024 och redan gjort anteckningar i den. Ett nytt år för med sig något nytt och eventuellt rentav spännande. Vi har goda föresatser att ändra på våra vanor eller ovanor, göra det som vi alltid har planerat göra sen någon gång. Esbo stad informerar oss om fina och långtgående planer för att utveckla Esbo centrum. Byggarbetena med stadsbanan ska äntligen påbörjas, först bygger man sträckan Alberga-Kera. Banarbete-na skall gå i etapper och intill tunneln vid Stadsberget skall det bli en tunnel till på södra sidan om järnvägen. Tågtrafiken kommer helt att upphöra under några veckoslut och efter midsommar hela fem veckor. Det ska byggas två nya spår så att trafiken ska löpa bättre och snabbare, avgång med stadsbanan var 10 minut. Enligt planerna ska projektet vara klart under år 2028. Esbobornas hus – Espoolaisten talo skall byggas efter ändring av stadsplanen så att arbete-

telmista käy myös ilmi, että virastotalo kolmonen puretaan ja tilalle tulee asuinrakennuksia. Toivokaamme, että hyvällä suunnittelulla tulee hyvä lopputulos!

Tonttupolkutapahtuma on tänä vuonna sunnuntaina 10.12. klo 17-19.00. Tulethan mukaan!

Toivotan sinulle ja läheisillesi Rauhallista Joulunaikaa ja kaikkea hyvää vuonna 2024!

Ann-Christin Lintula
puheenjohtaja

na börjar 2026 och huset skall vara klart 2029.

Jag hoppas du kommer till tomtestigen söndag 10.12 mellan kl. 17 och 19.00.

Med önskan om en skön och fridull jul och ett gott nytt år 2024!

Ann-Christin Lintula
ordförande

60 VUOTTA RAKKAUDESTA KOTISEUTUUN

Pääsin syyskuussa osallistumaan Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistyksen 60-vuotisjuhlille. Lämmin kiitos hienosta tilaisuudesta ja kaikesta siitä työstä, mitä yhdistyksessä on tehty oman asuin ympäristön ja paikallisten asukkaiden eteen! Se työ kantaa sukupolvelta toiselle.

60 vuodessa kotiseutu on muuttunut paljon ja niin on myös kotiseututyö. Harmittelen, että kotiseututyö nähdään yleisessä keskustelussa joskus vähän turhan kapea-alaisesti. Minä ajattelen, että kotiseututyötä on kaikki se työ ja toiminta, jota teemme oman paikallisyhteisön eteen.

Kotiseututyötä on siis esimerkiksi perinteiden esiin nostaminen ja kunnioittaminen, tapahtumien järjestäminen ja niihin osallistuminen. Sitä on roskan sieppaaminen mukaansa mennessään ja oman paikkakunnan yritysten ja tuotteiden suosiminen. Sitä on hyvän puhuminen omasta kotiseudusta. Mutta mikä se kotiseutu sitten oikeastaan on? Ennen ajateltiin, että se on tietty paikka kodin ympärillä, konkreettinen alue, jonka voi rajata kartalle. Nykyään ajatellaan laveammin. Kotiseutu nähdään ennen muuta henkilökohtaisena kokemuksesta, siis kotoisuuden ja tuttuuden tunteesta. Paikasta tulee kotiseutu vasta silloin kun siihen liittyy henkilökohtaisia muistoja tai tuntemuksia. Kotiseutu kulkee siis aina meidän mukamme ja sisälämme.

Politiikantutkija Benedict Anderson on puhunut kuvitelluista yhteisöistä. Kuvit-

telu ei viittaa siinä valheellisuuteen ja seippittämiseen, vaan kuvitteluun ja luomiseen. Andersonin mukaan esimerkiksi suomalaisuus tai espoolaisuus ovat kuviteltuja, koska niihin kuuluvat henkilöt eivät voi koskaan tuntea tai tavata kaikkia muita yhteisöön kuuluvia, vaan kuva yhteydestä elää vain heidän mielissään. Andersonin oleellisin viesti on, että näitä kuviteltuja yhteisöjä pitää koossa usko yhteisön olemassaoloon. Andersonin mukaan siis vaikkapa suomalaisuus tai espoolaisuus ovat olemassa vain sen aikaa kuin jäsenet samaistavat niihin itsensä. Niinpä Andersonin hengessä us-

kallan väittää, että kotiseutu ylipäänsä on meille valinta. Me valitsemme rakastaa, arvostaa ja kehittää omaa kotiseutuumme tai kotiseutujamme, niitähän voi olla useampiakin. Yhteiseen kotiseutuun kuuluminen on tahtoasia.

Minulla on erityinen onni päästä vierailemaan monien yhdistysten syntymäpäivillä. Siinä tulee väistämättä miettinyeksi ajan kulumista ja omaakin vanhenemista. Alkaa helposti esittää itselleen suuria kysymyksiä: mikä on minun paikkani elämässä, mitä elämässä pitäisi saavuttaa, mikä on elämän tarkoitus.

Minulla on nyt esittää aiheesta väliraportti. Minusta tuntuu, että elämän tarkoituksena on päästä kotiin ja tuntee olevansa kotona. Siis rakentaa elämäs-

tään sellainen, joka tuntuu omalta ja poimia siihen asioita, jotka saavat olon kohtoisaksi. Tehdä niitä asioita, jotka kokee tärkeäksi ja joiden kautta voi ilmaista itseään ja tulla omaksi itsekseen. Ja minusta näyttää, että 60-vuotias Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys on monella tapaa kotona: keskellä kotiseutua ja kotiseudun ihmisiä, tekemässä työtä, jolla on tarkoitus ja merkitys, jakamassa yhteistä tulevaisuuspolkua mahtavien paikallisten asukkaiden kanssa.

Siitä on hyvä jatkaa uudelle 60-vuotiskaudelle. Rakkaudesta kotiseutuun.

Teksti: Teppo Ylitalo

Suomen Kotiseutuliiton

toiminnanjohtaja

Kuva: Ann -Christin Lintula

KAHDELLE ANSIOITUNEELLE MYÖNNETTIIN SUOMEN KOTISEUTULIITON KULTAINEN ANSIOMERKKI JA KUNNIAKIRJA 2.9.2023

Eeva Vainio

Mame värvättiin yhdistyksen hallitukseen 1995 sanomalla, että ei siellä mitään tarte tehdä. Tämä ei ihan pitänyt paikkaansa, sillä joka kevät olet ollut alueen siivoustalkoita järjestämässä ja usein vielä roskakuskina.

Tonttupolun vakiopaikka on myös ollut teidän pihallanne ja varsinkin piparipuu on herättänyt ihmetystä ja ihastusta. Kun Tonttupolku järjestettiin ensimmäistä

kertaa, ei voitu etukäteen tietää, ilmestyykö ketään paikalle. Glögit ja järjestytoimikunta odottivat. Alkuun ketään ei näkynyt, kunnes väkeä alkoi valua paikalle odotettua enemmän.

Olet ollut yhdistyksen puheenjohtajana 1998–2001 ja sen jälkeen useimmiten varapuheenjohtajana. Olet ansiokkaasti seurannut alueemme kaavoitusasioita, joihin olemme ottaneet kantaa kirjelmin ja muistutuksin.

Jan-Olof Stengård

Tulit mukaan hallitukseen v. 2002 ja sitä ennen olit jo toiminut varatilintarkastajana. Jo vuodesta 1998 olit mukana tiehoitokunnassa, jonka tehtävänä oli saada asemakaavan mukaiset kadut rakennettua vanhojen teiden tilalle. Olet seurannut toiminta-alueellamme tieasioita ja tiesuunnitelmia sekä ollut yhteydessä Espoon kaupunkiin tiedusteluilla ja lausunnoilla. Ehkä tärkein tehtävä viime vuosina on ollut hoitaa jäsenrekisteriä ja vastata asukas- ja jäsenjakelusta.

Kiitos Mame ja Jan-Olof ja onnea!

Valokuvassa Ann-Christin Lintula luovuttaa ansiomerkit yhdessä toiminnanjohtaja Teppo Ylitalon kanssa.

BETLEHEMIN RAUHANTULI – VALON JA RAUHAN VIESTI

Furubackan tonttupolun varrelle on jo useana vuonna tuotu lyhty, jossa palaa Betlehemistä tuotu yli 1000 vuotta yhtäjaksoisesti palanut liekki. Liekki on todellakin sytytetty Betlehemissä. Siellä Jeesuksen syntymäpaikalle rakennetussa kirkossa palaa kymmenissä lyhdyissä ikuinen tuli, jonka ei ole annettu sammua yli 1000 vuoteen. Vuodesta 1986 lähtien Itävallan lentoyhtiö on vuosittain vienyt pienen partiolaisten sytyttämään lyhdyn tästä tulesta. Liekki kuljetetaan Wieneriin, missä se otetaan vastaan juhlallisesti. Sieltä se lähtee partioväen lyhdyissä junien, autojen ja laivojen matkassa kulkemaan halki Euroopan. Suo-

meen tuli tuodaan rahtilaivan kyydissä Tukholmasta Turkuun. Turun partiotoimistolta partioväki noutaa liekin lyhtyihinsä ja sitä kuljetetaan ketjuissa eri puolille maatamme. Me haemme Betlehemin tulen Paimiosta heti, kun se on saapunut sinne, yleensä ensimmäisen adventtisunnuntain aattona. Toimimme liekinvartijoina koko adventin ajan loppiaiseen asti. Tämä tarkoittaa sitä, että huolehdimme siitä, ettei liekki pääse väliillä sammumaan vaan palaa jatkuvasti. Liekki palaa kuistillamme, mutta myös varalyhdyssä kasvihuoneessa takapihalta.

Betlehemin Rauhantuli on partiolaisten

rauhan ja valon viesti. Me olemme kiltapartiolaisia. Monissa maissa myös kiltapartiolaiset ovat pitkään olleet aktiivisia liekin vartioimisessa ja kuljettamisessa. Suomen Pyhän Yrjänän Partiokillat - S:t Görans Scoutgillen i Finland ry (SPYP-SGSF). johon me kuulumme, osallistui Betlehemin Rauhantulen jakamiseen ensimmäisen kerran vuonna 2013. Silloin me noudimme liekin Espooseen ja jaoimme sitä eri tilaisuuksissa pääkaupunkiseudulla. Tuosta lähtien olemme jatkuvasti olleet mukana ketjussa. Viime vuonna Betlehemin Rauhantuli saatiin kuljetettua maassamme jo 207:lle paikakunnalle. Betlehemin Rauhantulesta on tullut meille sydämen asia ja joulun aikaan liittyvä rakas perinne. Siitä alkaa joulun odotus, kun ajelemme Paimioon noutamaan liekkiä.

Rauhantuli sopii kaikille. Sitä voivat vastaanottaa ja jakaa kaikki. Maailmalla sitä viedään päättäjille, valtion päämiehille ja vaikuttajille sekä moniin julkisiin paikkoihin ja erilaisiin yhteisiin tilaisuuksiin sisällä ja ulkona. Ihmiset sytyttävät Betlehemin liekillä kynttilöitä kodeissaan, vievät ystävilleen ja sytyttävät kynttilän hautausmaalla. Täällä Espoossakin monen kodin lyhdyssä palaa joulun aikaan Betlehemin Rauhantulen liekki.

Pienen liekin hento valo on vahva symboli rauhalle. Liekkiä on varjeltava ja suojeltava, jotta se ei pääse sammumaan. Kuka tahansa voi käydä noutamassa liekin lyhtyynsä niissä tapahtumissa, missä sitä jaetaan. Täällä Espoossa voi myös käydä hakemassa liekin omaan lyhtyynsä meidän kuistiltamme osoitteesta **Kuusamakuja 4**. Kaikki ovat tervetulleita! Yksi asia kannattaa ottaa huomioon: liekkiä siirretään aina lyhdystä toiseen

tuohuksen tai toisen kynttilän avulla. Tuli-
litikkuja tässä ei käytetä. Lyhdystä tai sen läheltä löytyy tätä varten tuohus. Tulomme mielellämme avuksi, jos olemme kotosalla. Ovikelloa saa siis mielellään soittaa, mutta se ei ole välttämätöntä. Olisi hienoa, jos Furubackassa ja koko alueellamme lyhdyissä palaisi tänä vuonna se ihan oikea Betlehemin liekki.

Hyvää joulun aikaa kaikille!

Teksti Pirjo ja Jorma Rintamäki

Kuva: Pirjo Rintamäki

85 VUOTTA ESPOOSSA

Vuonna 1938 pieni Ghita-vauva kannettiin uuteen, vastavalmistuneeseen kotiin. Kotitalo oli rakennettu Espoon maalaiskuntaan, Finnoontien tuntumaan, vain kilometrin päähän Espoon asemasta. Espoossa oli niin vähän teitä ja asukkaita, että osoitteeksi riitti pelkkä Espoon Asema. Posti noudettiin maantien varresta yhteisestä postilaatikosta. Postimatalla voi pistäytyä myös ruokaostoksilla läheisessä Alfa-kaupassa. Tonit olivat isoja, niin että omassa pihassa saattoi kasvattaa perunoita, vihanneksia ja omenapuita. Ghitan kotitalon naapurissa oli kesähuiloita, joihin asukkaat muuttivat kesäajaksi Helsingin meluisasta keskustasta nauttimaan viileiden verantojen rauhasta.

Keväällä 1940 uusi koti sai lisää asukkaita, kun Ghitan isovanhemmat muuttivat

sinne evakkoon. Venäläiset olivat miehittäneet Hangon, isovanhempien kotipaikan. Espoonkin taivaalla näkyi venäläisten pommikoneita, mutta enimmäkseen ne kävivät kääntymässä Helsinkiä pommittaessaan. Iltaisin vedettiin kuitenkin määräysten mukaan pimennysverhot ikkunoiden eteen. Myös kesähuiloihin muutettiin sotataviksi pommituksia pakoon. Elintarvikkeiden säännöstely alkoi vuoden 1939 lokakuussa. Ghitakin sai oman ostokorttinsa, sillä ruoan säännöstely päättyi vasta 10 vuotta sodan jälkeen.

Kun Ghita 6-vuotiaana aloitti koulun, koulu oli tavallista kauempana. Lagstadin koulu toimi jatkosodan aikana synnytysairaala ja koululaiset kulkivat Ghitan ensimmäisen kouluvuoden Gumbölen kouluun. Koulumatka oli pitkä ja

pimeä, vaikka taskulamppu toikin vähän valoa. Tiet olivat usein talviaamuin au-raamattomia. Joskus harvoin Ghita pääsi isän pyörän tarakalla osan matkaa.

Oppikoulun aloittaminenkin toi mukanaan aikaisia aamuja. Ensimmäisen vuoden Ghita kulki ensin Espoosta junalla Helsinkiin ja käveli sitten Bulevardille koulun. Toinen oppikouluvuosi oli jo helpompi, kun junalla pääsi Kauniaisien koulun lähelle.

Ghita oli jo lapsena haaveillut sairaanhoitajan ammatista, ja keskikoulun jälkeen alkoivat opinnot Helsingin ruotsinkielisessä sairaanhoito-oppilaitoksessa. Melkein kolmen vuoden opintojen ja harjoittelujaksojen jälkeen Ghita valmistui nelma-ammattinsa ja pääsi aloittamaan työt Kirurgisessa sairaalassa. Leikkaussalihoitajan työ oli ollut toinen suuri haave ja se toteutui yllättäen, kun nuori Ghita yövuorojen jälkeen kertoi haaveistaan leikkaussaliosaston hoitajalle. Kun Ghita vapaapäivien jälkeen palasi taas työpaikalle, kuuli hän tulleen valituksi juuri vapautuneeseen paikkaan.

Ghita löysi elämänsä miehen, Erkin. Avioliiton ensimmäiset vuodet he asuivat Ghitan kotitalossa. Iso tontti houkutti rakentamaan ja yhdessä Erkki ja Ghita suunnittelivat mieleisensä talon kotitontin toiseen reunaan. Isossa talossa on riittänyt puuhaa ja pihamaan hoito onkin ollut Erkin ja Ghitan yhteinen harrastus. Toinen tärkeä harrastus oli Erkin veteraaniauto, jolla yhdessä käytiin kesäretkillä. Ghita työskenteli yli 30 vuotta leikkaussalihoitajana. Leikkausprosessi piti tuntea hyvin, niin että osasi jo pyytämättä ojentaa oikean instrumentin. Iltaisin Ghita opiskeli aina tarvittaessa lisää. Ghitan aikana aloitettiin myös elinsiirtoleik-

kaukset ja Ghita oli mukana vaativissa maksan- ja munuaistensiirroissa, kun ne käynnistettiin Kirurgisessa sairaalassa.

Ghitan neuvo nuoremmille on, että pitää aina valita työpaikka, jossa viihtyy. Ghitan työ Kirurgisessa sairaalassa oli mielekästä, mielenkiintoista ja vaativaa. Hienot työkaverit saivat jaksamaan pitkätkin työvuorot. Vielä nytkin, kun työvuorot kauan sitten jäivät taakse, Ghita tapaa säännöllisesti entisiä leikkaussalin työtovereita.

Eläkkeelle jäätyään Ghita päätti toteuttaa vielä yhden haaveistaan. Pienenä tyttönä kesken jääneet pianonsoiton opinnot alkoivat uudelleen. Ghita osti pianon ja aloitti pianotunnit Tapiolassa. Koronapandemia muutti tunnit etätunneiksi ja nyt Ghitan opettaja kuuntelee ja ohjaa kännykän välityksellä oppilaansa edistystä.

Haaveistaan täytyy pitää kiinni, sanoo Ghita. Kaikki on mahdollista, kun vain toimii haaveittensa edistämiseksi. Ghita on nähnyt Espoon kasvavan 10 000 asukkaan maalaiskunnasta 300 000 asukkaan kaupungiksi. Koti Finnoontien tuntumassa on pysynyt paikallaan jo 85 vuotta mutta edessä on vielä paljon uusia asioita.

Haastattelu: Ghita Humpas

Teksti: Merja Mäkelä

Kuvat: Ghita Humpaksen kotialbumi,
Merja Mäkelä

KUNINKAANTIEN SAVUSAUNA

Kuninkaantien savusauna on alunperin Sunan talon sauna vuodelta 1839. Se sijaitsee Lagstadin vanhan koulun tuntumassa Espoonjoen rannassa. Sunan tilalta on jäljellä saunan lisäksi navetta. Muut rakennukset on aikojen mittaan purettu. Saunan omistaa nykyään Espoon kaupunki. 1990-luvulla esitettiin sen purkamista, koska rakennus oli päässyt huonoon kuntoon ja siihen kohdistui ilikivaltaa. Jotkut käyttivät saunaa omin luvun yöpymiseen. Espoon kaupungin museo kuitenkin ymmärsi rakennuksen arvon. Se vuokrasi saunan Kuninkaantien saunaseuralle 1996 tarkoituksena selvittää, olisiko rakennus vielä kunnostettavissa ja mahdollisesti palautettavissa alkuperäiseen käyttöön.

Yhdistys selvitti asiaa yhdessä Espoon kaupungin museon, Museoviraston ja Espoon kaupungin kanssa. Haastateltiin myös ihmisiä, jotka tunsivat saunan ja Sunan talon historiaa. Aiemmissa remonteissa saunan lattia oli tehty betonista valamalla, hirsiseinät oli paneloitu

ja vanha savukiuas oli korvattu uloslämpiävällä kiukaalla. Saunaa alettiin kunnostaa yhteistyössä viranomaisten kanssa. Työ tehtiin lähes kokonaan talokoovoimin. Talkoomiehet ja -naiset osallistuivat kunnostamiseen myös taloudellisesti.

Ensimmäiset lölyt kunnostuksen jälkeen otettiin joulun alla 1996. Saunaa on käyttänyt siitä alkaen Kuninkaantien saunaseura. Yhdistykseen kuuluu muutamia kymmeniä jäseniä, joista lähes kaikki ovat osallistuneet saunan korjaustöihin. Seuraan ei oteta uusia jäseniä. Saunaa on lämmitetty viime vuosina kerran pari kuukaudessa.

Aika ajoin saunassa on avoimet ovet ja siihen pääsee tutustumaan. Tässä on tehty yhteistyötä muun muassa kotiseutuyhdistyksen kanssa.

Markus Torkki
Puheenjohtaja
Kuninkaantien saunaseura

kuva: 6.12.2017 Ann-Christin Lintula

KOTI KAUPUNGINKALLIOSSA, OSA 5

Tällä kertaa Koti Kaupunginkallio -sarjassamme tapaamme Tuire Ulmasen, jonka jokaiseen työpäivään liittyy jännitystä ja onnen ja huolenaiheiden jakamista. Tuire on tehnyt kättilön työtä yli 30 vuotta ja elänyt mukana vauvanodottajien tärkeissä hetkissä.

Tuire innostui jo sairaanhoitajaopintojensa aikana kättilön työstä ja kun mahdollisuus vuoden erikoistumiseen tuli, Tuire jatkoi opintojaan. Erikoistumisvuosi oli rankka: työpäivät olivat kiireisiä, tentit vaativia ja kotona odotti kaksi pientä lasta.

Siitä kuitenkin alkoi ainutlaatuinen ura. Tuire on kättilönä vauvan ”asianajaja” ja pitää huolta siitä, että vauvan elämän alkumetrit sujuvat turvallisesti.

Kättilön työssä saa yhdessä vanhempien kanssa kokea syntymän hetken, työn ja tuskan jälkeen ilon ja ihmetyksen. Luottamus pitää luoda joskus muutamassa minuutissa. Kättilön pitää onnistua rohkaisemaan ja kannustamaan tulevaa äitiä kivun hetkillä. Kättilö pysyy rauhallisena, vaikka synnytyksessä tulisi odottamattomia käännteitä. Kättilön työ on paitsi vastuullista, myös fyysisesti rankkaa.

Kun Tuire perheineen etsi 17 vuotta sitten uutta kotia, Kaupunginkallio tuntui sijainniltaan erinomaiselta valinnalta. Lasten koulumatkat olivat kohtuullisia ja Tuire sai hyötyliikuntaa kävellessään viiden kilometrin työmatkan Jorviin. Kättilön vaativan työn vastapainoksi Tuire liikkuu paljon. Pitkät kierrokset golfken-

tällä, tunnit kuntosalilla tai nyrkkeilemässä ovat auttaneet työssä jaksamisessa. Myös kodin vaihteleva nelitassuisten joukko pitää emännän liikkeellä.

Kättilön työ on vuosienkin jälkeen innostavaa, mutta vuorotyö ja erityisesti kiireiset yövuoroputket alkoivat uuvuttaa. Tuire haki ultraäänikoulutukseen ja äitiyspoliille työskentelemään. Kun vuorotyö vaihtui päivätyöksi, perheelle jäi enemmän yhteistä aikaa ja viikonloppuinakin pääsi harrastamaan golfia.

Nyt Tuire tekee 3-4 pv viikossa töitä HUSin Bulevardin sikiöseulontayksikössä ja loput työviikosta Jorvissa äitiyspoliklinikalla. Sikiöseurantayksikön työtä varten Tuire on pätevoitynyt kliinisen ultraäänihoitajan koulutuksella. Tuire tapaa työpäivän mittaan 10-11 odottavaa äitiä ja isää. Ultraäänitutkimus on joka kerralla yhtä ainutlaatuinen ja erityinen. Tilanne on jännittävä ja vanhemmat huolestuvat, jos kättilö vaikuttaa vakavalta tai hiljaiselta. Tuire kertoo etukäteen, missä kohdin hän keskittyy hiljaa vaikka kuuntelemaan sydäntään, niin että vanhemmat eivät turhaan hätäänny.

Jorvin äitiyspoliklinikalla Tuire seuraa erityisesti riskiraskauksia. Potilaina on esimerkiksi raskausdiabetesta sairastavia, synnytyspelkoisia sekä päihdeongelmaisia odottajia.

Tuire suoritti kahdeksan vuotta sitten myös YAMK-tutkintoon kuuluvan kriisikoulutuksen, jossa harjoiteltiin toimintaa erilaisissa kriisitilanteissa. Koulutuksen aikana osallistuttiin mm suurharjoitukseen ja mietittiin, miten traumat syntyvät. Kriisikoulutuksesta on hyötyä kättilön työhön liittyvien kriisien kohtaamisessa ja Tuire onkin HUSin alueen ensitukiryhmän jäsen. Ensitukiryhmä auttaa vanhempia suurien surujen ja huolten hetkillä, jos lapsi syntyy kuolleena tai vaikeasti vammaisena. Kriisikoulutuksen myötä kriisin tärkeiden ensisanojen löytämistä on voinut harjoitella ja auttamisesta on tullut vähän helpompaa.

Työ on muuttunut paljon Tuiren pitkän uran aikana. Synnytykset olivat ennen ehkä kodikkaampia, nyt synnytyksen seurantaan käytetään paljon erilaisia teknisiä apuvälineitä. Kättilön työ on myös monikulttuurisempaa, sillä HU-

Sin alueella n 20 % synnyttäjistä puhuu muuta kieltä kuin suomea. Tuirekin käyttää työssään päivittäin englantia ja perehtyy erilaisten kulttuurien ja uskontojen mukanaan tuomiin toivomuksiin.

Nyt lapset ovat muuttaneet pois kotoa, ja Kaupunginkallion talo tuntuu liian suurelta kahdelle hengelle. Iso osa vapaa-ajasta vietetään vastavalmistuneella mökillä, joten nyt voisi olla hyvä aika etsiä uusi koti. Tuiresta ajatus muutosta tuntuu jo etukäteen haikealta. Mistä voisi löytää yhtä hyvän kodin - yhtä hyvien yhteyksien varrelta ja lenkkimaastojen viereltä?

Teksti: Merja Mäkelä

Kuvat: Tuire Ulmanen, Kari Mäkelä

KAUKLAHDEN LASIHYTIN KAAVA

Espoon kaupungin tulevalle yleiskaavalle 2060 on asetettu n 460 000 asukkaan tavoite, mikä merkitsee perustavan laatuisia muutoksia koko Espoon alueella. Se edellyttää isoja panostuksia julkisiin palveluihin, liikenneverkostoon, energiaratkaisuihin, työpaikka-alueisiin ja toisaalta luonnon ja ympäristön tilan vaalimiseen, viihtyisyyteen ja kulttuuriympäristöjen säilymiseen. Espoonjokilaakso luonto- ja kulttuuriympäristöineen todettiin jo Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaava-suunnittelun lähtökohdissa erityiseksi huomioon otettavaksi alueeksi. Kauklahden keskus ja siinä sijaitseva joen ranta-alue on tärkeä, aseman ympäristö on myös RKY-alue (=rakennustaiteellisesti merkittävä kulttuuriympäristö).

Kaavan lähtökohdat asetettiin jo 2019, ja ensimmäiset ehdotukset tulivat nähtäville 2021. Tehtyjen muutosten ja monien käsittelykertojen jälkeen kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi kaavaehdotuksen ja se tuli kaupunginhallituksen käsittelyyn 30.10.23, joka pani asian vie-

lä pöydälle. Lopullisesti kaupungin elimistä kaavan hyväksyy valtuusto.

Kaavaehdotus rajoittuu pohjoisessa rautatien alueeseen, lännessä Kauklahdenväylään, etelässä Hyttimestarintiehen ja idässä Vantinportista itään n 200 m peltoalueelle. Kaavassa on ehdotettu 4000-5000 asukkaan asukasmäärää ja lisäksi mahdollisuutta erilaisiin liiketiloihin ja palveluihin. Alueelle on suunniteltu sekä uusia liikenneväyliä että isoja pysäköintitiloja. Ainoa julkinen palvelu asukkaita varten olisi mahdollinen päiväkotikaa-
van itäpäässä.

Merkittävästä asukasmäärän kasvusta huolimatta mitään uusia terveyspalveluja ei ole alueelle sijoitettu, ja pahin ongelma syntyy koulujen tiloista. Kauklahden nykyisistä kouluista on oppilaita jo jouduttu sijoittamaan väliaikaistiloihin. Lukiokin on vuosia sitten siirretty pois ja tilat otettu peruskoulukäyttöön, mutta ongelmaa ei ole ratkaistu. 4000-5000 uutta asukasta voi hyvin tarkoittaa 1000 uutta kouluikäistä. Lähialuei-

den kouluissa ei ole ylimääräistä tilaa eikä kaava-alueen ulkopuolella kohtuullisen matkan päässä ole kouluille kaavoitettuja alueita.

Joen varren keskeinen merkitys alueen luonteelle ja maisemalle on tällä hetkellä ilmeinen. Kaavassa joki kuitenkin jäisi massiivisten kerrostalokortteleiden väliin. Vaikka useassa suosituksessa on ehdotettu, että joen kummallekin puolelle jäisi n 30 m leveä rakentamisesta vapaa vyöhyke, kaavaehdotuksessa lähimmät talot ovat juuri ja juuri yli 20 m päässä. Auringonpaiste osuisi joskus kylä jokeen talojen välistä, mutta kokonaisuutena alueen avoin luonne olisi menettänyt. Räikeintä on, että myös voimassa olevassa yleiskaavassa n 200 m:n pituisen viheralueen joen ja rata-alueen välillä on ehdotettu kerrostaloalueeksi. Kyllä 4000-5000 uuttakin asukasta osaa antaa arvoa pienellekin viheralueelle talojen lähellä! Rakentaminen aivan joen lähelle muuttaa väistämättä joen luonnetta ja elimistöä - tuskin monipuolisempaan suuntaan. Siksin jonkinlaiset suojavyöhykkeet, joita nyt on joen molemmin puolin, ovat tärkeitä.

Kauklahdessa on paljon Espoon kulttuuriperintöä, vanhaa kylämiljöötä asuin- ja maatalousrakennuksineen, liikeraken-

nuksia, vanhojakin yrityksiä. Espoossa on aikoinaan ollut myös paljon erilaista teollista toimintaa, Kauklahdessakin ainakin tiili- ja lasitehtaita. Puoltakaan vuosisataa vanhempaa säilyttämisen arvoista rakennuskantaa ei paljoa ole jäljellä. Kauklahdessa on kuitenkin yksi arvokas maisemallisesti hienolla paikalla Espoonjoen rannalla: Viljo Revellin suunnittelemat entisen Slevin kaarihallit, rakennettu 1959. Kun mietitään kaava-alueelle mahdollisesti sijoitettavia yrityksiä, myymälöitä, taiteilijatiloja, vapaa-ajan tiloja ym, voisi yksi mahdollisuus olla juuri nämä hallit, mahdollisesti myös suojelun arvoinen arkkitehtuurikohde.

Teksti ja kuvat: Erkki Lindell
Pro Espoonjoki ry

Slev = Oy Sähkölämpö Slev Elektrovärme Ab

Tehdas perustettiin 1939 Kauklahteen ja kaarihallit rakennettu 1958-1959.

Slev myytiin 1960-luvun lopussa Electroluxille, joka myi sen edelleen Strömbergille, joka lopetti tehtaan tuotannon. Tällöin henkilöstöä oli n 200 ja tuotanto 50 000 liettä, 7 000 kiuasta ja 6 000 liesituuletinta vuodessa. Toimintaa alueella ja tiloissa jatkoi 1970-luvun alusta Orion-yhtymä, Noiro, kosmetiikkatehdas, nykyisin Lumene. Se toimii nykyisin Hyttimestarintien ja vanhan alueen eteläpuolella.

Slevin tärkeimmät tuotteet olivat sähköliedet ja keittolevyt, myös sähkökiukaat ja liesituuletinimet. 1950- ja 1960-luvuilla varsinkin liedet ja keittolevyt olivat markkinajohtajia Suomessa.

TUNNELMAKUVIA YHDISTYKSEN J LAGSTADIN KOTI

**Meitä viihdyttivät:
Maria Kalaniemi, harmon**

Espoon Sirkuskoulun keik

Muusikko Jiri Kuronen

**"Rakkaudesta kotiseutuun
Suomen Kotiseutuliiton to**

**Yhdistyksen valokuvanäy
vuodelta 2013 ja 2023**

**Ruokailusta vastasi
Satumainen Catering.**

A UHLASTA 2.9.2023 SEUTUTALOLLA.

ikka ja Maarit Kyllönen, viulu
karyhmä

n"-juhlapuheen piti
iminnanjohtaja Teppo Ylitalo.

ttely

KAAVOITUSKATSAUS

Espoon yleiskaavoitus

Yleiskaavan tarkoitus on antaa koko kaupungille kehityssuunta tulevaisuuteen ja ohjata sen mukaisesti asemakaavoitusta. Kaupunginhallitus antoi 20.6.2022 kaupunkisuunnittelukeskukselle kehoituksen alueellisten yleiskaavojen ajantasaisuuden tarkistamiseen ja samalla valmistelemaan tavoitteet uudelle kokonaisyleiskaavalle hyödyntäen tuoreita hyväksytyjä osayleiskaavoja. Kaupunginhallitus hyväksyi yleiskaavan tavoitteet 13.3.2023. Kaavan nimi on Espoon yleiskaava 2060, kuvaten sen aikaperspektiiviä. Tämänhetkisen aikataulun mukaan yleiskaavaluonnos tulisi näh-

täville 2024, jolloin siitä voi antaa mielipiteen. 2025-2026 pitäisi kaavaehdotuksen olla valmis ja tulla nähtäville lausuntoja ja mahdollisia muistutuksia varten. Kaupunginvaltuuston hyväksymiseen pitäisi päästä 2027.

Tehtävää siis riittää, eikä asiaa tee yhtään helpommaksi vanhojen osayleiskaavojen liittäminen uuteen. Esimerkiksi meitä lähinnä oleva Pohjois- ja Eteläosien yleiskaava (POKE), jota on tehty vuodesta 2017 lähtien, on jaettu osiin koska valtuuston 7.6.2021 hyväksymästä kaavasta ELY-keskus teki oikaisukehotuksen ja siitä tehtiin myös valituksia Hallinto-oikeuteen. Sen jälkeen kaavasta karsit-

Espoolaisten talo

Kuva: Cobe AS ja Lundén Architecture Company Oy

tiin radan eteläpuolinen osa pois ja Valtuusto hyväksyi uuden karsitun version 15.11.2021. Siitäkin on edelleen valittu KHO:hon. Joten koko POKEn alueella on voimassa 1990-luvulla hyväksytty yleiskaava.

Vireillä olevia asemakaavoja

Espoontori – asemakaavamuutos

Uuden yhteistyökumppanin kanssa neuvotellaan kauppakeskuksen laajennuksesta. Tarkoitus olisi sijoittaa alueelle m.m hypermarket-kokoinen ruokakauppa ja muuta liiketilaa. Alueelle tullaan ilmeisesti myös lisäämään asumista. Muutosehdotus tulee nähtäville ensi vuoden puolella.

Virastopiha ja Espoolaistentalo – asemakaava (ent. Virastokeskus)

Suunnitelma käsittää Kirkkojärventien pohjoispuolella, osittain purettujen virastotalojen kohdalla, Espoonkadun ja Kannusillankadun välisen alueen ulottuen n. valtuustotalon tasalle. Suunnitelma-alue ei siis käsitä Espoonkadun itäpuolella olevia purettua kaupungintalon tonttia eikä valtuustotaloa, jota ilme. käytetään, kunnes Espoolaistentalo valmistuu.

Espoolaistentalo tulisi Kirkkojärventien varteen ja sen länsi- ja pohjoispuolelle 4–8 kerroksisia asuintaloja neljään kortteliin n. 600 asukkaalle. Espoolaistentaloa järjestettiin arkkitehtuurikilpailu, jonka voitti Cobe & Lundén Architectu-

Urbaani olohuone kaikille espoolaisille, lähde Espoon kaupunki

mioidaan. Tekeillä on laaja selvitys Keskuspuiston rajoista. Se tulee koskemaan siis myös tätä aluetta! Suunnitelmasa turvataan edelleen lämpökeskuksen toiminta eli öljynpurkupaikka, huoltoajoyhteys mäen päälle sekä savupiippu säilyvät. Asemakaavamuutoksen pitäisi edetä ehdotusvaiheeseen 2024 aikana.

Yhdistyksemme jättämässä mielipiteessä pidimme hyvänä keskuspuiston ja radan ylittävän ekologisen yhteyden huomioimista samoin myös luopumista ylös mäen päälle aikaisemmin suunnitelluista kerrostalokortteleista. Tosin epäilimme, että radan varren kortteleihin on vaikea sijoittaa nytkään ehdotettua rakennusmäärää. Varsinkin, jos huomioidaan radan läheisyys, ilmansuunnat ja Kamreerintien liikenneongelmat. Pohdimme myös, että ilmansuunnan ja korkean mäen vuoksi auringon valoa voi olla vaikea saada asuntoihin ja pihalle. Arvelimme, että pienemmällä rakennusoikeudella voisi toteuttaa esim. terassitaloja huomioiden ilmansuunnat.

Myöhemmin saimme tietää, että Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkin oppilaat olivat käyneet tutustumassa alueeseen ja olivat tehneet kolme ryhmätöitä aiheesta. Kaupungin sivuilla olleiden tietojen mukaan osallistujat (4–14 v) kannattivat metsäisen mäen säilyttämistä rakentamattomana ja metsäistä yleisilmettä sekä erityisiä maisemapajkoja. Lisäksi oppilaiden ajatuksia olivat: rinnerakentaminen, rakennuksien sulautuminen maisemaan, talojen omat pienet pihat ja puu rakennusaineena. (kirj. kommentti: Tämähän on kuin yhdistyksemme mielipiteestä, meiltä vain unohdettiin pihat ja rakennusmateriaali.)

Lehdessämme on myös vanhan ystä-

vämme Kyllikki Kirjavaisen mielipiteitä eri asumismuodoista. Kaikissa on luonto vähän eri tavalla tärkeässä asemassa. Olemme (Arkin oppilaat, Kyllikki Kirjavainen ja yhdistyksemme) siis hyvin samaa mieltä siitä mikä on asuinympäristössä tärkeää.

Tutkittua tietoa

Kaupunkisuunnittelussa olisi tärkeää tietää mitä asukkaat haluavat elinympäristöltään. Aina ei suuret otsikot tai muuten kovaääninen mekastus kerro kuinka laajaa kyseisen mielipiteen kannatus on. Siksi on hyvä, että välillä tehdään ihan tutkimustakin ihmisten mielipiteistä. Tosin ns. kyselytutkimuksiin voi valikoitua vain tietynlaisia vastaajia, mutta jotain nekin kertovat, jos vastaajia on tarpeeksi. Yleiskaava 2060 suunnittelun yhteydessä oli netissä kysely, jossa etsittiin vastaajan toiveita tulevaisuuden Espoosta. Kymmenestä kysymysparista, jotka valikoituivat satunnaisotannalla suuremmasta kysymysjoukosta, piti valita mieleisempi vaihtoehto. Näin syntyi kyseisen vastaajan 10 parasta. Suomen kielellä vastaajia oli 1400 ja ruotsiksi/englanniksi n. 200. Suomenkielisten kaikki 10 parasta liittyivät tavalla tai toisella luontoon: metsää ja kaupunkiluontoa, merenrantaa ja vesistöjä, viihtyisiä virkistysreittejä, luontoa, jonka monimuotoisuutta ja – lajisuutta vaalitaan jne. Kun kaikki vastaajat huomioitiin, oli luontoon liittyviä 'vain' kuusi ensimmäistä. Sitten tuli lähipalvelut, toimivat ja turvalliset kävely- ja pyöräilytiet, kylämäiset kaupunginosat jne

Teksti: Eeva Vainio

NAKERTAAKO TYÖN ALLA OLEVA YLEISKAAVA ESPOON KESKUSPUISTON RAJOJA?

Espoon ympäristöyhdistys ja asukas-yhdistykset ovat huolissaan Espoon keskuspuiston rajojen nakertamisesta varsinkin nyt kun uutta yleiskaavaa valmistellaan ja samaan aikaan kuullaan Espoon väestön hurjasta kasvusta ja sen aiheuttamista rakentamispaineista.

Espoo on julkaissut yleiskaavan 2060 laatimisen tavoitteet, joiden mukaan Kaupungin tavoitteissa pannaan erityinen huomio lähiluonnon turvaamiseen ja sen hyvään saavutettavuuteen muun muassa laajentamalla Keskuspuistoa. Tavoitteena on kasvaa ja tiivistyä, olla ilmastoviisas kaupunki sekä viihtyisä ja luonnonläheinen.

Tavoitteet ovat hyviä, mutta sellaisenaan ilman toimenpiteitä, eivät välttämättä johda mihinkään.

Tästä syystä asukas-yhdistykset ovat halunneet hyvissä ajoin olla mukana vaikuttamassa tulevaan yleiskaavaan ja tehneet esityksen Keskuspuiston rajojen vahvistamiseksi yleiskaavassa, sellaisin merkinnöin, että alue säilyy asukkaiden virkistyskäytössä myös reuna-alueiltaan. Esityksessä ei ole lueteltu tarvittavia toimenpiteitä, mutta on haluttu tuoda esiin ne seikat ja alueet joita asukkaat arvostavat ja pitävät tärkeinä.

Luettelo näistä asioista sekä liitteenä oleva Keskuspuiston kartta siihen merkittyine alueineen liitettiin kirjelmän perusteluihin.

Esityksen tarkoituksena on varata Espoon kasvavalle väestölle riittävän laajat puistoalueet seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi:

Kartta: Keskuspuiston yleiskaavaan lisättäviksi ehdotetut alueet

- luonnon monimuotoisuuden edellytysten kehittäminen - eliöstö tarvitsee riittävän laajat ja ympäristöoloiltaan vaihtelevat alueet säilyäkseen.

- Keskuspuiston yhtenäisyyden säilyttäminen. Ekologisten yhteyksien verkoston tulee olla riittävän kattava ja väylien riittävän leveitä ja paikallisen verkoston tulee ottaa huomioon laajempien alueiden verkostokokonaisuus.

- Espoon keskuspuiston tulee sisältää metsiä ja niittyjä asukkaiden virkistykseen, liikuntaan ja retkeilyyn. Erityisesti reuna-alueet ovat tärkeitä, koska niissä elonkirjo on suurimmillaan.

- Keskuspuisto ja muut puistoalueet tuovat paljon hyötyjä asukkaille ja yhteiskunnalle: terveyshyödyt asukkaille ovat moninaiset; metsä ja niityt sekä muut viheralueet sitovat hiiltä ja torjuvat ilmastomuutosta; luonnon monimuotoisuuden tukeminen torjuu luontokatoa.

- reittien hyvällä suunnittelulla edistetään puistossa kulkemista maastoa säästävasti metsää ja muuta kasvillisuutta suojellen.

- Espoon keskuspuiston laidoilla oleva lähiluonto ja puistoalueet tulee säilyttää ja niitä tulee kehittää, jotta ne palvelisivat paremmin kaupunkilaisia ja tukisivat Keskuspuiston palveluita.

Myös Kaupunginkallion alueet, jotka rajoittuvat Keskuspuistoon todettiin tärkeiksi erityisesti siksi, että ne toimivat sisääntuloväylänä keskuspuistoon ja koska alue rajoittuu tiheälle asuntorakentamisen alueelle, jonka ei pitäisi laajeta keskuspuistoon.

Kaavamerkinnoilla voidaan turvata Keskuspuiston säilyminen harkitsemattomalta rakentamiselta ja säästää asukkaille lähiluonto, jonka merkitystä ei voi liikaa korostaa.

Espoon ympäristöyhdistys ja 18 muuta asukasyhdistystä toivovat, että kaupunkisuunnitteluvirasto ottaa huomioon kirjelmämme jo tässä yleiskaavan valmisteluvaiheessa.

Anni Simola, puheenjohtaja
Espoon ympäristöyhdistys ry

FURUBACKAN TONTTUPOLKU (KAUPUNGINKALLIO) 2006-

Idea tonttupolulle syntyi Seurasaaren Joulupolulla. Eeva Harju, eli tutummin Joulumuori esitti asian naapureille ja yhdistys tarttui ideaan ja niin lähdettiin suunnittelemaan Kaupunginkallion omaa adventtitapahtumaa. Tonttupolun alkuperäinen ajatus on, että asukkaat tekevät itselleen mukavan tapahtuman.

Ensimmäinen Tonttupolku järjestettiin 17.12.2006.

Kiuaskujan aktivistien myötä ”hermokeskukseksi” muodostui Joulupukin tapaa- mispaikka Kiuaskuja 4:ssä ja Nalletupa Kiuaskuja 6:ssa. Reitti eteni Kiuaskujalta Kiuastielle ja siitä edelleen Penkkikujaa pitkin Kiulutielle ja Saunamäentien mut-

kan jälkeen Honkakujalle ja takaisin Kiuaskujalle. Asukkaat reitin varrella olivat rakentaneet porteilleen lumilyhtyjä ja jäädyttäneet jäälyhtyjä, pukeneet lumiukoille tonttuvaatteet ja ripustaneet pensasaitoihin valoketjuja ja joulukoristeita. Yhdistyksellä on melkoinen lyhtyvarasto, yhteensä lähes 50 lyhtyä. Nämä lyhdyt ripustetaan reitin varrelle ennen tapahtuman alkua ja haetaan pois tapahtuman jälkeen.

Ensimmäisestä kerrasta lähtien oli selvää, että Tonttupolku-ajatus oli otettu iloisesti vastaan ja se koettiin yhteiseksi haasteeksi. Toiminta muuntui ja kehittyi sen mukaan, mitä aktiiviset asukkaat keksivät tuoda tarjolle. Tonttupolulla väkeä riitti, olipa sää millainen tahansa! Se otettiin kiitollisin mielin vastaan; sitä odotettiin ja sen toteuttamisen ajankohtaa kyseltiin jo lokakuusta lähtien.

Nallemuori lukee satuja, 2014.

Idén till Tomtestigen har fötts på Julstigen på Fölisön. Eeva Harju som senare fick vara Julmor presenterade idén för grannarna och föreningens styrelse. Föreningen tyckte det var värt ett försök och planeringen av Stadsbergets egen tomtestig startades. Tanken med tomtestigen är att invånarna gör tillsammans åt sig själva ett trevligt evenemang.

Den första Tomtestigen ordnades 17.12.2006

Mycket av evenemanget sker på Basturösgränden 4 och 6. Tomtestigen går från Basturösgränden till Basturösvägen, vidare till Bänkgränden, Stävvägen och via Bastubacksvägen och Furugränden tillbaka till Basturösgränden. Invånarna invid tomtestigen smyckar gårdarna och portarna med snö- och islyktor, snögubben får tomtekläder och häckarna pryds med ljusslingor och julprydnader. Föreningen har ett stort lager av olika ljuslyktor, cirka 50 stycken, som hängs upp längs med stigen före evenemanget och tas ner efteråt.

Enkelikuoro 2015.

Från första gången var det klart att Tomtestigen togs väl emot och det anses som något gemensamt. Verksamheten har utvecklats och anpassats allt efter hur invånarna vill. Det är livligt på Tomtestigen oberoende av vädret och har tagits väl emot. Man väntar på evenemanget och kan redan i oktober fråga om det igen blir av.

Nalletupa

Nalletupa syntyy, kun roskakatoksesta jäteasiat siirretään syrjään. Siellä oli milloin Joulupukin paja tonttuineen, milloin ensimmäinen joulu Pyhine perheineen ja seimineen ”kera aasein ja härkään kanssa”. Joskus Nalletuvassa joulua viettivät tonttuasuiset monen kokoiset nallet, joskus siellä oli Joulumuorin piparkakutalkoot, kerran taivaallinen enkelikuoro. Eräänä vuonna tontut istuivat koulunpenkillä opettelemassa lukemista ja laskemista.

Piparkakkuja valmistuu, 2006.

Espoon Lucia

Tapahtuma on useimmiten alkanut Espoon Lucian tervehdyksellä. Esboylaisien Ungdomsförbund (espoolainen nuorisoyhdistys) valitsee joka vuosi Lucian. Yhdistys kerää rahaa johonkin hyvään tarkoitukseen, useimmiten espoolais-

Esbo Lucia, 2009.

ten hyväksi. Asukkaat ovat aina kiittävästi osallistuneet keräykseen laittamalla lippaaseen rahaa. Lucia on esiintynyt Honkakuja 1:ssä ja samassa paikassa on ollut myyjäiset, josta on saanut ostaa kakkuja ja pullaa, itse tehtyjä neu-leita ja muuta jouluaiheista esinettä.

Glögipiste

Yhdistyksemme tarjoaa glögiä lisukkeineen ja pipareita. Useimmiten glögipisteellä käy noin 300 asukasta, mutta kävijämäärä voi olla paljon isompi. Vapaaehtoiset asukkaat useimmiten hallituksen jäsenet valmistelevat glögipisteen ja hoitavat tarjoilun. Menekki on ollut noin 30-35 litraa glögiä, manteleita ja rusinoita noin kilon verran ja pipareita keskimäärin kaksi kiloa. Joulupukki juttelee lasten kanssa ja jakaa karkkeja.

Piparipuu

Kiuaskuja 4:ssä kasvaa erikoinen puu! Juuri ennen joulua siihen ilmestyy pipareita. Tonttupolun aikana lapset hakevat innokkaasti puusta pipareita ja jokunen tippuu maahan nelijalkaisten iloksi.

Muuta ohjelmaa vuosien varrelta Tiernapojat ovat monena vuotena tuoneet oman joulutervehdyksensä. Tonttuleikkejä ja tonttutarinoita on kerrottu sekä suomeksi, että ruotsiksi mm. "Kun kissa tahtoo leijonaksi", "Kun tonttu liukastui", "När tomten halkade".

Kaisu ja Bertta-koira ajeluttivat lapsia monena vuotena.

Myös Betlehemin Rauhantuli on tuotu tonttupolulle.

Teksti: Leena Linhola,
Ann-Christin Lintula

Laura ja Merja glögipisteellä, 2022.

MUURALAN APOSTOLI

Espoon Muuralasta löytyi vuonna 1995, arkeologisilla kaivauksilla, pronssinen lusikannuppi. Kaivausalue on Lilltorpin asuinpaikalta, joka sijaitsee Morbyn Teirin ja Nybyn (myöh. Arvids) tilojen läheisyydessä. Apostolifiguuri on lusikasta, jonka nupissa on kuvattuna yksi 12. Lusikka on 1500-luvulta ja on luultavasti saksalaista alkuperää. Vastaavanlaisia pronssilusikoita on löydetty mm. Turussa ja Lyypekickä. Tämän tyyppisillä lusikoilla juotiin keskiajalla viiniä. Lusikka oli henkilökohtainen esine, joka oli mukana mm. matkoilla. Lusikat olivat niin arvokkaita, että ainoastaan korkeampi-arvoisilla henkilöillä oli varaa sellaisiin. Apostolilusikan lisäksi kaivauksissa löydettiin mm. ruukunpalasia, raudanvalmistuskuonaa ja kynttilänjalan osa. Löytöpaikan vieressä oli 1500-luvulla Nybyn nimismiestalo ja kestikievari. Talon omistaja Sigfrid Henriksson ja hänen poikansa ja sittemmin myös pojanpoikansa toimivat pitäjän nimismiehinä ja kievarinpitäjinä. Nyby oli pitäjän rikkain talo. Sigfrid Henriksson omisti myös laivan, jolla hän purjehti mm. Tukholmaan. Tukholmassa hän kävi mm. halkokauppaa ja on mahdollista, että hän osti lusikan matkoillaan. Lusikka voi myös olla peräisin vieraalta, joka on yöpynyt kestikievarissa. Vieras on ehkä hukannut lusikan tai antanut sen lahjaksi nimismiehelle.

Espoon kaupunginmuseo on teettänyt hopeisen apostolinlusikan, jonka mallina on ollut Muuralan löytö ja Turun maakuntamuseossa oleva keskiaikainen apostolinlusikka.

Espoon Kotiseutukummit saavat lusikan tunnustuksena arvokkaasta työstään kotiseudun hyväksi. Kotiseutukummin arvonimi on myönnetty yhdeksälle henkilölle, ensimmäisen kerran vuonna 2003. Arvonimi voidaan myöntää Espoon kotiseututyössä erityisesti ansioituneelle henkilölle. Saajan päättää Espoon kaupunginosayhdistysten liiton EKYL ry:n ja Esbo Hembygdsförening Rf:n hallitukset yhdessä.

Lähde: Välähdyksiä keskiajasta,
Dan Lindholm,
Espoon kaupunginmuseo
kuva:Mikko Perkkio

Kotiseutukummit kokoontuivat Lagstadin kotiseututalolla iltapäiväkahveille 19.10.2023 Kuvassa Seija Lohikoski, Ann-Christin Lintula, Esko Meuronen, Benita Åkerlund, Kirsti Salminen (vasemmalta oikealle) (Raimo Kukko oli estynyt).

SULKISINKO RAJAN?

Hei, kiitos kysymästä, minulla menee hyvin täällä uudessa kodissani! Erityisesti olen iloinnut siitä, että asunnossa on iso-ja ikkunoita niin itään kuin länteenkin, ja mikä parasta: joka ikkunasta näen sekä maan tasalle että puiden latvoihin ja taivaalle! Saatan päivittäin seurata koiriaan ja lapsiaan ulkoiluttavia ihmisiä, keppinsä tuella päiväkävelyllä olevaa vanhusta ja iltalenkillään salamannopeasti ohi juoksevaa nuorukaista.

Sisääntulo uuteen kotiini on itään päin, ja sinne aukeavat myös ystävättäreini työhuoneen ja yhteisen makuuhuoneemme ikkunat. Työpöydällä olevasta kopastani tarkkailen liikkujia, silloin kun en vetele hirsiiä. Usein havahdun lintujen ääniin; pihassa kasvaa valtavan iso marjakuuri, jossa viihtyvät varsinkin mustarastaat mutta myös talititit ja varpuset. Kerran siihen lehahti parikymmenpäinen tilhiparvi. Joskus marjakuusen oksalla raakkuu varis.

Pihan puolella kasvaa kaksiahaarainen tammi, jossa oli vielä jokunen aika siten valtavasti terhoja. Niitä kävivät ahkerasti varastoihinsa keräämässä oravat, ja kelpasivatpa ne linnuillekin, jotka pienillä nokillaan hakkasivat niitä itselleen sopiviksi suupaloiksi. Pihalla on myös komea kilpikaarnainen mänty, jonka runkoa oravat kiertävät ylös alas ajaen toisiaan takaa. Tekisi niin mieleni mukaan leikkimään! Mutta minulle ei avata ovea, koska saatan kuulemma innostua liikaa vapaudesta ja lähteä tutkimaan lähimaastoa laajemminkin.

Säännöllisesti näen ikkunastani myös

ympäriinsä loikkivia citykaneja. Ne pääsevät pienestäkin aidanraosta ja naapurin rajalla kasvavien pensaitten väleistä pihalle. Kanien herkkua tuntuvat olevan erityisesti maksaruohon lehdet. Niitä ne puputtavat makeisiin suihin päivistäin.

Muistuu rakkaina mieleeni ne lapsuus- ja nuoruusvuodet Kiuaskujalla, jolloin sain kulkea kissanluukusta lähimetsään hiiriä pyydystämään ja luontoa tutkimaan. Nyt näen niistä ajoista ihania unia. Keväällä minulle kuitenkin on luvattu rakentaa pihapiiriin tammen alle häkki, jossa voin hiukan käyskennellä ulkona nauttien aurinгон lämmöstä ja tuulenvireistä.

Yksi asia minua tuossa sisäpihassa askarruttaa. Vaikka se on aidattu, yhdestä kohdasta meidän puolelle pääsee tulemaan kuka tahansa. Vielä en ole nähnyt epämääräisiä kulkureita liikkeellä, mutta kerran paikalle on juossut valtavan iso koira. Se hölkkäsi ympäriinsä haitellen jokaisen puun ja pensaan ja nos-

ti lopuksi jalkaansa männyn kylkeen. Voi noita koiria! Pieni harmaa kissakin on käväissyt pari kertaa pihassa. Se otti syyskuussa kaikessa rauhassa jopa pitkät päiväunet meidän terassilla, jonne aurinko silloin kilotti oikein lämpimästi. Kadehdittavan näppärästi lajitoverini pystyi kiipeämään pystysuoraa raja-aitaa pitkin naapurin puolelle!

Nuo kutsumattomat vieraat vielä ymmärän, onhan niistä minulle paljon iloa – paitsi koirasta, jos nenäkkäin sattuisimme kohtaamaan. Mutta kaksi kertaa olen nähnyt myös tuuheahäntäisen ketun. Se jolkotti pihalla ympäriinsä tutkien kaikki paikat ja istutukset. Välillä kettu pysähtyi ja nosteli kuonoaan haistellen ilma-virtojen mukanaan tuomia (hyviä?) ha-

juja. Haaveiliko citykanipaistia? Onneksi se osasi poistua samasta aukosta kuin oli tullutkin.

Valtakunnan uutisia kuunnellessani olen jäänyt miettimään, pitäisikö meidänkin sulkea rajamme siltä kohtaa, mistä vieraat pääsevät lupaa kysymättä pihalle. Tarvitaan vain pari metriä puutarhaverkkoa tai jokin tukeva ritilä, ehkä nopeasti kasvava pensas. Toisaalta kolikolla on kaksi puolta: luvaton liikkuminen lopuisi, mutta minulle jäisi hurjan paljon vähemmän tarkkailtavaa...

Kiuaskujalla viisi ihanaa vuotta viettäneen

Kyllikki Kirjavaisen mietteet kirjasi
ystävätär Leena

"Mer än en skola – Bemböle skola i 99 år"

Sista tonerna för Esbos äldsta fungerande skolhus har klingat ut. I nästan hundra år fick skolan med sina slottlika tegelväggar följa med närmare 2000 barns första skolår, men också samhällets och stadens utveckling. Genom fakta och minnen lyfter boken upp skolans historia och dess betydelse som kulturhistorisk symbol för Esbosvenskarna. Boken kostar 25 euro. Beställ boken via länken på vår hemsida <https://ehf.lagstad.fi>. Alternativt kan du sända e-post till info@lagstad.fi. Boken är sammanställd av Ulf Johansson och utgiven av Esbo hembygdsförening.

YRITTÄVÄ ESPOO PERINNESEURAN TEEMANA VUONNA 2023

Espoon perinneseuran Yrittävä Espoo -teemavuosi on tulossa päätökseen. Perinneseura kutsui espoolaiset yhdistykset, yritykset ja asukkaat keräämään yhdessä tietoa espoolaisesta yritystoiminnasta eri aikoina. Sivustolla Yrittävä Espoo espoonperinneseura.net/yritykset on julkaistu artikkeleita espoolaisista yrityksistä, yrittäjistä ja yrittäjyydestä.

Tämän vuoden hankkeessa ei päästy kaupunginosa- ja asukas yhdistysten kanssa yhtä tiiviiseen yhteistyöhön kuin viime vuoden Espoo 1972 -hankkeessa, jossa kerättiin muistoja ja tietoa Espoon 50 vuoden ajasta kaupungina.

Yrittävä Espoo -aineisto sisältää nykyisten ja toimintansa lopettaneiden espoolaisten yritysten esittelyjä, kuvauksia taidealan toimijoista ja tietoa yrittäjyydestä ja sen tukemisesta Espoossa. Viherlaaksolaiset ry luovutti sivustolle aiemmin yhdistyksen lehdissä julkaistuja yritystarinoita. Aapo Kirvesniemi kirjoitti verrattomia muistoja lapsuutensa yrittäjistä ja kauppoista kotikulmillaan, kertomuksen kesätöistään ja kuvauksen Lintuvaaran teollisuusalueen toiminnasta kuuden vuosikymmenen aikana.

Espoon perinneseura järjesti Yrittävä Espoo -seminarin 14.11.2023. Teatterinjohtaja Kirsi Siren kertoi asialleen omistautuen Teatteri Hevosenkengän vaiheista, ja yleisökysymysten kautta saatiin avattua myös toiminnan taloudellisia

Teatteri Hevosenkengän johtaja Kirsi Siren ja Espoon perinneseuran puheenjohtaja Martti Hellström Yrittävä Espoo -seminaarissa 14.11.2023

edellytyksiä. Perinneseuran edustajat esittelivät esimerkkejä hankkeen tuloksista ja kertoivat havaintojaan espoolaisesta yritystoiminnasta.

Teksti ja kuva: Esko Uotila

Tonttupolku Furubackassa sunnuntaina 10.12.2023 klo 17.00-19.00 (Kaupunginkallio)

Reitti: Honkakuja-Kiuaskuja-Penkkikuja-Kiulutie-Honkakuja

klo 17.00-19.00

Jouluiset myyjäiset (Honkaportti 4). Myynnissä itsetehtyjä käsitöitä ja leivonnaisia. Käteinen ja MobilePay käy maksuvälineenä. Jos haluat varmistua lempileivonnaisten saannista, ole yhteydessä Tuijaan viimeistään 3.12. mennessä puh. 044 369 7431.

klo 17.00-19.00

Glögiä ja pipareita tarjolla (Kiuaskuja 4). Piparipuu on koristeltu lasten ja lastenmielisten iloksi. Joulupukki paikalla. Voit ottaa kuvan (selfien) itsestäsi joulupukin kanssa.

klo 17.30-18.00

Joululauluja Jiri Kurosen johdolla (Honkaportti 4)

klo 18.00-n.18.15

Espoon Lucia, Jessica Tunn, esiintyy (Honkaportti 4). Tämän vuoden Lucia-keräyksen tuotto menee Aseman lapset ry:lle. Varaa mukaan käteistä keräystä varten.

klo 18.30

Tiernapojat esiintyvät (Kiuaskuja 2).

Yhdistyksemme tarjoaa tapahtuman. Ota mukaan oma lyhty tuomaan joulutunnelmaa.

Varaa mukaan käteistä Lucia-keräystä, tiernapoikia tai myyjäislöytöjä varten!

Tervetuloa-tapaamisiin! Välkommen-hoppas vi ses!

Hallituksen jäsenet Mame, Johannes, Anki ja Merja toivottavat sinut tervetulleeksi!

Valokuvaaja: Johanna Issakainen

Lehden jakelu Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys r.y:n jäsenille

KESKI-ESPOON PIENKIINTEISTÖYHDISTYS RY:N HALLITUS

Ann-Christin Lintula Nimismiehenmäki 10, 02770 Espoo 040 562 0259 annchristin.lintula@gmail.com	<i>Puheenjohtaja, EKYL:n varapuheenjohtaja</i>
Eeva Vainio Kiuaskuja 4, 02770 Espoo 045 673 5264 eevainio@saunalahti.fi	<i>Varapuheenjohtaja, edunvalvonta, kaavoitus, Pro Espoonjoki</i>
Merja Mäkelä Kaupunginkallio 0400 332 513 merja.makela10@gmail.com	<i>Sihteeri, yhteisöllisyys</i>
Johannes Hämeri Kaupunginkallio johannes91@gmail.com	<i>Viestintä, kaavoitus</i>
Johanna Issakainen Kaupunginkallio johanna.m.issakainen@kolumbus.fi	<i>Tapahtumat</i>
Ritva Koivukoski Kaupunginkallio 043 824 1350 ritva.koivukoski@outlook.com	<i>Projektit</i>
Marja-Liisa Pahalahti Kaupunginkallio marjaliisa.pahalahti@gmail.com	<i>Perinneasiat, kesätyöntekijät</i>
Jan-Olof Stengård Kaupunginkallio 040 558 3610 jan-olof.stengard@kolumbus.fi	<i>Jäsenrekisteri, jakeluvastaava</i>
Laura Wickström Kaupunginkallio 044 368 0788 laura.wickstrom@abo.fi	<i>Tapahtumat, yhteisöllisyys</i>

Anita Lindström, rahastonhoitaja, 040 592 0274, anita@figurecraft.fi

Kotisivut: <https://www.kepky.fi/>

Yhdistyksen sähköpostiosoite: info@kepky.fi

Facebook: Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys r.y.

Vuoden 2023 jäsenmaksu on talouden ensimmäiseltä jäseneltä 16 € ja lisäjäseniltä 4 €.

Voit liittyä jäseneksi maksamalla jäsenmaksun tilille FI32 4055 4720 0425 79.

Merkitse viestikenttään jäsentiedot: nimi/nimet, osoite ja sähköpostiosoite